ЗМІСТ

Світ Ярека: роман

КУПИТИ

Переглянути та купити книгу на **ridmi.ua**

Про книгу

Фахівця з інопланетного життя Леннарта Ярека, видатного ксенолога, члена Міжпланетної академії вивчення людини, звинувачують у геноциді мешканців планети Вітер. Він умисно визнав їх тваринами, а не розумним видом, і дозволив людям колонізувати планету. Тож Яреку загрожує найжахливіший з усіх вироків: двадцять років вигнання на безлюдній, спустошеній планеті вічної зими лише з комп'ютером, власними спогадами і жахіттями. Та «Світ Ярека» - це динамічний роман, що захоплює читача із першої сторінки й не відпускає до останньої. А кінцівка виявляється абсолютно неочікуваною.

ЧУМАЦЬКИЙ ШЛЯХ
ЕЛІЯ
БАРСЕЛО
СВІТ ЯРЕКА

Чумацький шлях

ЕЛІЯ БАРСЕЛО

СВІТ ЯРЕКА

НК Богдан

Барсело Елія
Світ Ярека : роман / Елія Барсело ; пер. з іспан. О. Лактіонової. – Тернопіль : Видавництво Богдан, 2024. – 136 с.: іл. — (Серія «Чумацький шлях»).

ISBN 978-966-10-2078-7

© Кіналь О., ілюстрації, 2024
© Лактіонова О., переклад, 2024
© Видавництво Богдан, виключна ліцензія на видання, оригінал-макет, 2024

Серію «Чумацький шлях» засновано 2015 року

EL MUNDO DE YAREK
by Elia Barceló
© 1994 by Elia Barceló

Published by arrangement with UnderCover Literary Agents

Переклад з іспанської Олександри Лактіонової

Фахівця з інопланетного життя Леннарта Ярека, видатного ксенолога, члена Міжпланетної академії вивчення людини, звинувачують у геноциді мешканців планети Вітер. Він умисно визнав їх тваринами, а не розумним видом, і дозволив людям колонізувати планету. Тож Яреку загрожує найжахливіший з усіх вироків: двадцять років вигнання на безлюдній, спустошеній планеті вічної зими лише з комп’ютером, власними спогадами і жахіттями. Та «Світ Ярека» — це динамічний роман, що захоплює читача із першої сторінки й не відпускає до останньої. А кінцівка виявляється абсолютно неочікуваною.

Земля була висхлою, як стара зморщена та потерта ковдра для походу. Пейзаж нескінченних пагорбів, що видавався брудно-бузковим через пластикове скло літального апарата під час зниження, насправді виявився буро-коричневим, коли вони досягли поверхні.

Вони залишали позаду високі гірські хребти, вкриті снігом, голі вапняні скелі, глибокі розщелини без сліду життя; вони навіть пролітали над пустелею нескінченного, чистого та мертвого піску.

Вони знижувалися. До небуття. До його вигнання.

— Ви вже можете обрати місце посадки, Яреку, — голос пілота був байдужим і далеким, наче він вже залишив Ярека в цьому самотньому світі.

Ярек провів рукою по чолу, намагаючись вгамувати головний біль, що був майже частиною його самого, й змусив себе поглянути пильніше. Що тепер? Що там іще далі?

На півночі — зимова тундра, на півдні — пустелі; він вивчив мапи, які, хоч і неповні, не залишали місця для сумнівів. Це була єдина майже придатна для життя ділянка на планеті. Він намагався роздивитись пейзаж у пошуках струмка, що збирав талу воду.

— Ось тут. На тому маленькому майданчику поряд із сухою річкою.

Пілот розпочав розворот і зниження до вказаного пункту.

Ґрунт був кам’янистим, випаленим, без слідів рослинності.

Вгорі безжальне, чисте від хмар, світло-блакитне небо, де малесенький місяць показував свій серп на краю пагорба на далекому обрії.

Маневр був плавним. Шассі торкнулося землі, не вимикаючи двигун, пілот уже відчиняв вантажний відсік.

Ярек сидів нерухомо та витріщався на свої руки.

— Температура за облавком — мінус тридцять градусів за Цельсієм, без вітру. Як тільки облаштуєте укриття, і почне працювати опалення, почуватиметесь як удома.

Він відчув, як його уста скривилися в гіркій посмішці, тож не відповів. «Як удома...». Іронія була зумисне жорстокою.

Пілот спустився з апарата, він порпався у задній частині й з образливим поспіхом розвантажував спорядження для виживання.

— Виходьте, Яреку. Я мушу вирушати.

Не було жодного сенсу віддаляти момент, коли він зійде. Зіткнення з реальністю того світу, що стане тепер його власним, було справою кількох хвилин.

— Яреку! — цього разу голос пілота пролунав наче гавкіт.

Його ім’я, те ім’я, яке протягом усього його життя вимовлялося з ніжністю, пошаною, захопленням, навіть захватом, стало епітетом зневаги, образою навіть для його власних вух. Парубок підвівся й узявся ладнати свій наплічник з усією швидкістю, яку дозволяли напружені від страху м’язи, щоб йому не довелося більше чути своє ім’я, яке вимовляють в такому тоні.

Він би ніколи не подумав, що вирішальної миті відчуватиме страх. Припускав, що відчаю та несамовитого горя, які поглинали його останніми місяцями, буде достатньо, щоб знищити жах самоти. Та це було не так. Горе та відчай втратили значення. Залишився лише страх, нелюдський, звірячий, паралізуючий страх.

Він озирнувся з титанічним зусиллям й побачив, що пілот уже повернувся на своє місце за штурвалом.

— Пам’ятайте, треба тримати локатор увімкненим, Яреку. Через двадцять років, якщо все ще триватиме ваше життя, ви зможете відправити сигнал. Хтось вирушить за вами. Якщо сигнал не отримають, будемо вважати, що ви мертві. Все зрозуміло?

Він кивнув, не в силах вимовити ані слова. Зневага в блакитних очах пілота була неначе крижаний кинджал.

Двері апарата зачинились з глухим ляскотом, наче віко труни.

— Будь ласка... — почув молодик своє шепотіння. — Будь ласка...

Пілот його не почув. Байдуже. Ситуація все одно ніяк би не змінилася. Лише його приниження стало б глибшим.

Звук двигуна, що розганявся, різав його по животу, наче зубчастий ніж.

— Не залишай мене тут! — марно волав він. — Не залиша-а-а-а-й мене!

Апарат елегантно, з невагомою плавністю відштовхнувся від землі.

— Будь ласка! Будь л-а-а-а-ска!

Коли піднявся над пагорбами, його полірована поверхня на мить відбила світло сонця, яке ще не піднялося над обрієм. Яреку на кілька секунд здалося, що він був зіркою, що покинула його в цьому безіменному світі. Згодом уже його не бачив, а очі втупилися у власні руки в рукавичках, витягнуті до неба в атавістичному жесті благання та мольби про допомогу, якої він ніколи не отримає.

Він упав на кам’янисту та курну землю й заплакав.

Раптовий вітер заморозив сльози на щоках й змусив очима шукати пагорб, де мало сходити сонце. Ще якихось п’ятнадцять хвилин і його власний розрахунок прозвучав смішно та наївно. Скільки важать п’ятнадцять хвилин проти двадцяти років?

Хоча не буде ніяких двадцяти років. Він не наміряв так довго жити. Вирішив покінчити з життям, як тільки завершить процес катарсису для себе. Необхідно збагнути, прийняти, пробачити себе, якщо зможе. Тоді настане час помирати. Мав багато часу. Це було єдине, що він мав у надлишку.

Узявся розпаковувати свої речі, ця дія була настільки механічною, адже стільки разів її повторював, що руки працювали незалежно від мозку. Скільки разів він облаштовував укриття? Мабуть, сотню. У темряві, при світлі дня, на морозі, в

спеку, в тропічних джунглях, в крижаних пустелях, у болотах, на нескінченних пляжах блакитної піни, сам, у компанії.

В компанії. Скрипнув зубами. Ось чого він ніколи знову не матиме. Ніколи вже не буде руки допомоги, сварок, суперечок, жартів. Ніколи вже не буде теплого тіла поряд із ним, посмішок, кпинів. Ніколи.

Він почав встановлювати електростанцію, сонячні панелі, водонагрівач. Скільки зручностей для вигнанця, для майбутнього небіжчика!

«Я ексживий, — подумав він, а лінгвістична конструкція викликала посмішку. — Колишній ксенолог, колишній керівник досліджень, колишній член Міжпланетної академії вивчення людини, колишній фахівець із інопланетного життя, колишній громадянин Конфедерації Населених Світів, колишній чоловік Нори Фріман, Тільди Маєр і Накембе Дюбуа. Либонь, і людина колишня? Обмежена до тваринного виживання у світі пустелі. До якої міри це може знищити людяність в істоті?»

Він намагався спинити рух своїх думок. Тваринне життя. Розумне життя. За якими критеріями? За яким правом це вирішувалося? Він второпав це занадто пізно. Занадто пізно, щоб урятувати себе. Занадто пізно, щоб врятувати грифів — ту жменьку істот, що зникли назавжди, кого Слідча комісія наполягала називати aarea, бо золотий мозок вигадав таку назву. Вони ніколи нічого не називали самі. Або, либонь, і так, але не хотіли, не могли, не знали як розказати про це людям, які їх знищили. «Яких ми знищили», — виправився. Можливо, він, зрештою, мав рацію. Можливо, вони були лише тваринами. Тваринами, що зникли нині.

Він зачинив ізоляційні двері й узявся налаштовувати опалення. Це було хороше укриття. Найкраща, найсучасніша модель. Його збудували на круглих рейках, аби можна було орієнтувати на сонце, та встановлювали так, щоб скористатися перевагами вітру та будь-якої іншої сили природи, що існувала в його

оточенні: припливів, водних течій, сейсмічних рухів... Двадцять квадратних метрів: санвузол, кухня, ліжко, стіл, два крісла. Два. Одне червоне й одне блакитне. Для підняття духу його мешканця. Стіл, як завжди, був світло-зеленим. Стіни пастельно-жовтими. Інтер'єр kindergarten для засудженого за геноцид.

Він став розкривати коробки: ліки, записи, невеликий комп'ютер останнього покоління, запас пресованої їжі на більш ніж п'ятдесят років, обладнання для виробництва води, обладнання для переробки одягу. Майже двісті кілограмів цивілізованого світу в його розпорядженні посеред пустки між населеними системами.

Він працював кілька годин. Волів робити все надзвичайно повільно, щоб мати чим себе зайняти якомога довше, та майже впорався. Рутина подбала про це. Зазвичай було ніколи гаяти час, варто було поспішати з облаштуванням, аби рушити досліджувати, збирати дані, обробляти їх, зібратися, щоб порівняти висновки, писати звіт, вирішувати, класифікувати для центрального архіву, розбирати все, забуватися, змінювати світ, знову облаштовувати.

Тепер ні.

Тепер уже ніколи.

Сльози знову з'явились без попереднього сповіщення, тому мусив стулити очі зі всієї сили, щоб перекрити їм шлях.

Смикнув за золоте кільце, проткнуте крізь мочку його вуха, та насолодився солодким болем від шраму, що зсунувся зі свого місця. Важливо не забувати, що необхідно працювати зі своїми ранами, іншими, тими, що всередині. Не міг дозволити всьому загоїтись, доки не очиститься. Ось навіщо було золота сережка. Щоб не забути, що треба робити.

Стіл розмістив біля одного зі своїх двох вікон, біля того, що нині виходило на захід, та поставив комп'ютер на зеленувату поверхню. Підсунув синє крісло ближче та ніжно погладжував кришку приладу, поки, як завжди, шукав для нього ім'я.

— Гриф, — прошепотів, і в свідомості виникла низка образів, що повернули його на планету TX2 I-Радон, пізніше відому як Вітер. Пам’ятав напругу неминучості, яку відчував в атмосфері Вітру; щось таке, що пробудило в них забуті спогади про дитинство та ранню юність. Відчуття, що все можливо, що ти будеш вічним у світі, де пануватиме вічна весна, що залишилися дні, доки природа розквітне й усюди з’являться квіти, листя, води та птахи, що можна літати навздогін своїй тіні або усмішці.

Вони ніколи не почувалися такими живими, такими сильними, такими чарівними. Світ, що був дивом білих скель, величезних лугів хвилястої трави та великих лінивих блакитних річок. Світ, який гучно прохав, аби його колонізували щасливі люди, які прагнуть заснувати великі сім’ї, щоб діти могли вільно бігати морями нескінченної трави та запускати повітряних зміїв із вечірнім вітром.

«Як я міг помилитися? — питав себе вже мільйон разів. — Як ми всі могли помилитися, настільки помилитися?»

«Тому що ми хотіли вірити, що він незаселений. Бо ми не бажали ні з ким ділитися. Навіть зі жменькою грифів, які зі своїх високих скельних веж незворушно спостерігали за нами очима, наче скляними намистинами».

Ці грифи були по-своєму красивими. Вдвічі більші за земних, зі семиметровим розмахом крил, їхнє тіло було вкрите чорним і синім пір’ям, голова майже срібляста, наче сталевий шолом.

Вітер був сповнений життя: комахи, птахи, рептилії, деякі ссавці. Все поглинало і було поглинутим у вічному колесі виживання. Незаймана планета у сяйві сонця.

Він споглядав крізь вікно на пагорби, що затуляли обрій, й тяжкий смуток огорнув його душу. Яким інакшим був Вітер від цієї планети без назви, що стане його могилою! Яка іронія витратити роки на класифікацію життя, щоб урешті опинитися тут, у мінеральній пустелі без іншої перспективи, окрім як повільно

збожеволіти! Ні, ніколи. Краще бути мертвим. Мертвим і похованим.

Відчув істеричний регіт, що піднімався з глибини діафрагми.

Хто його поховає? Йому доведеться власноруч викопати собі могилу й помирати в ній, з розплющеними очима на блакитне присмеркове небо, на присмерки, усіяні зірками, як зараз, що сміятимуться з його безпорадності та болю.

Він різко підвівся та вирішив прогулятися. Вечірнє холодне повітря прояснить думки.

Тиша прийдешньої ночі була приголомшливою, темрява незабаром стане безмежною та непроглядною. Ярек ходив по колу, час від часу обертав голову, щоб втішитися світлом із укриття, яке він залишив увімкненим. Від холоду перехопило дух, аж тремтів від люті. Завжди ненавидів холод. Завжди казав, що коли піде на пенсію, то вирушить на планету вічного літа, де теплі пляжі та багате рослинне життя.

Знову обернув голову. Укриття сяяло у пітьмі, як зірка, що впала в небуття й очікує. Його домівка.

Довелося якомога швидше повернутися, був занадто понурий, щоб їсти, тож заліз у ліжко.

Сни були сповнені птахами. Великими птахами, які маяли в рожевому небі, ковзали своїми чорними силуетами над розпеченими хмарами. Інколи він літав із ними, його підтримувало добросердя цих гігантських птахів, які показували своє королівство, моря, трави з висоти тисячі футів, великі ріки, що закручувались сріблястими меандрами, як запитання без відповіді на поверхні Вітру. Грифи спостерігали за їхнім летом своїми скляними, спокійними, стародавніми, мудрими очима. Вони спостерігали за його падінням в ідеальній тиші, за його марними зусиллями піднятися на вершини, які наближалися зі запаморочливою швидкістю й погрожували своїми білими зубами розпиляти бідолашне людське тіло. Земля наближалась з нетерпінням коханця, і він знав, що це кінець, але було байдуже, поки грифи були поруч й мовчки витріщались на нього. А тоді хтось лементував. Потужний галас, що своїм тріумфальним гомоном прорізав світанок. І він прокидався.

Сидів у ліжку, кліпав очима в темряві, у роті пересохло, а руки були вологими та порожніми.

Самосвідомість. Негативно.

Здатність до самокритики. Негативно.

Почуття гумору. Негативно.

Здатність володіти своїм простором та адаптувати його задля своїх потреб. Негативно.

«Тварини, дідько забирай. Тварини. Красиві. Економні. Ідеально адаптовані до свого середовища. Але тварини».

Він увімкнув світло, взяв пару харчових концентратів і пів пляшки води. Що завгодно віддав би за сигарету, але це була одна з вад, яку залишив позаду. Розкаяння. Ще одне. Він подумав якусь мить, випив снодійного та повернувся в ліжко. Цього разу вже не снив.

Розбудило сонце на подушці. Він перебував на планеті лише один день, а вже хотів поїхати звідси, та вже нічого не вдієш. Він прибув сюди, щоб залишитися.

Все ще в ліжку взявся думати, що можна зробити цього дня, що тільки розпочався, й второпав, що бореться з бажанням випити ще одне снодійне й дозволити часу минати без його участі. Тож відкинув цю ідею. Підійшов до столу, сів перед Грифом і взявся складати список можливостей, свої вічні списки, які протягом усього життя вартували йому стількох жартівливих коментарів.

Оглянути місцевість.

Розшукати корисні мінерали. *(Корисні для чого, для кого, Яреку?)*

Знайти життя будь-якого типу: рослинного, тваринного, розумного. *(Розумного, Яреку? Тут?)*

Писати щоденник. *(Вперед!)*

Покінчити з життям.

Він витріщився на останній пункт свого списку. Насправді це було єдине, що мало сенс, але ще було занадто рано. Вони не отримають перемоги над ним за двадцять чотири години. І крім того, він не міг просто вбити себе, бо мав знати причину. З відчаю? З нудьги? Зі страху? Як покарання за свій злочин? Який злочин, святі небеса? Який злочин?

Геноцид. Свідомий внесок у винищення розумного інопланетного виду з наміром скористатися цим для себе та людства. Таким було звинувачення. Скористатися для себе?

Суд довго обговорював його право на придбання долини Нір, дивовижні луки в північній півкулі Вітру, тисяча двісті гектарів скель, трав і річок, два водоспади та смішний перелісок карликових дерев. Такою була ціна за його остаточне рішення щодо розуму aarea, за словами Федерального уряду. Ціна, яку спекулянти були готові заплатити за право колонізувати Вітер родинами фермерів.

Як кумедно!

Команда адвокатів захисту намагалася переконати Велике журі, що сума була безтямно малою, щоб вважати її хабарем. Ярек дає їм планету, а вони навзамін — ділянку в тисячу двісті гектарів. Тисяча двісті гектарів, за які йому доведеться заплатити зі своєї кишені. Абсурд!

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ